EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 24.5.2023
COM(2023) 623 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Romanian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Romanian vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

{SWD(2023) 623 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Romanian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Romanian vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[3], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Elpymis- ja palautumistukivälineen

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

(2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023[4]. Tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella laadittavan varoitusmekanismia koskevan kertomuksen vuodelle 2023, jossa se katsoi, että Romania kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 16 päivänä toukokuuta 2023 ja ehdotuksen 13 päivänä maaliskuuta 2023.

(3) EU:n talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopoliittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun EU pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, EU:n talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiashokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin ja keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävän ja osallistavan kasvun tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti EU:n kilpailukyvyn ja tuottavuuden parantamiseen.

(4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon *Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle*[5]. Tarkoituksena on parantaa EU:n nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Suunnitelma täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä EU:n kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien hiilineutraalien teknologioiden ja tuotteiden tuotantokapasiteettia EU:ssa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Suunnitelma rakentuu neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*[6]. Tiedonannon perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään politiikan painopisteitä, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan näihin painopisteisiin liittyviä toimia.

---

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

(5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää politiikan painopistetavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin maakohtaisiin suosituksiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

(6) REPowerEU-asetuksella[7], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja EU:n energiahuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Näillä uudistuksilla ja investoinneilla edistetään myös EU:n nettonollateollisuuden kilpailukyvyn parantamista, kuten *Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmassa nettonollan aikakaudelle* hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuki, jota ei makseta takaisin. Tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.

(7) Komissio antoi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024. Tiedonannolla pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinointia.[8] Komissio muistutti tiedonannossa, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023–2024 se vaati finanssipolitiikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestävällä tavalla. Jäsenvaltioita kehotettiin esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmilla varmistetaan, että alijäämälle asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen noudatetaan ja velkaa vähennetään uskottavasti ja jatkuvasti tai se pidetään maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintashokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava toimenpiteensä haavoittuville kotitalouksille ja yrityksille paljon aiempaa paremmin. Komissio ehdotti, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin ja että ne laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta, kuten komission

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

tiedonannossa linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi[9] ehdotetaan. Se suositti, että kaikkien jäsenvaltioiden olisi edelleen säilytettävä kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistettava elpymis- ja palautumistukivälineestä käytettävissä olevien ja muiden EU:n varojen tuloksellinen käyttö, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

(8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla EU:n talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestävää ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Ehdotuksilla on tarkoitus antaa jäsenvaltioille enemmän valtaa keskipitkän aikavälin suunnitelmiensa laatimisessa ja samalla tiukentaa sääntöjen noudattamisen valvontaa sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot noudattavat keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisissa suunnitelmissaan antamiaan sitoumuksia. Tavoitteena on saada lainsäädäntötyö päätökseen vuonna 2023.

(9) Romania toimitti 31 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 3 päivänä marraskuuta 2021 päätöksen Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[10]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Romania on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(10) Romania toimitti vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa 11 päivänä toukokuuta 2023 ja vuoden 2023 lähentymisohjelmansa 10 päivänä toukokuuta 2023 asetuksen (EY) N:o 1466/97 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ohjelmat on arvioitu yhdessä, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Romanian puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Romaniaa koskevan vuoden 2023 maaraportin[11]. Siinä arvioidaan Romanian edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Romania on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata lainkaan tai joihin vastataan

[9] COM(2022) 583 final.

[10] Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 3 päivänä marraskuuta 2021, Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 12319/2021; ST 12319/2021 ADD 1).

[11] SWD(2023) 623 final.

vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Romanian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(12) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Romaniasta perusteellisen tarkastelun, jonka tulokset se julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023[12]. Komission päätelmä oli, että Romanialla on makrotalouden epätasapainoja. Haavoittuvuudet liittyvät erityisesti maksutaseeseen ja ovat yhteydessä suuriin julkisen talouden alijäämiin, minkä lisäksi ylikuumenemispaineet ovat lisääntyneet. Vaihtotaseen suuri alijäämä kasvoi huomattavasti pandemian aiheuttaman taantuman jälkeen, ja se tekee taloudesta haavoittuvaisen ulkoisille rahoitushäiriöille. Jatkuvasti suuri vaihtotaseen alijäämä uhkaa painaa ulkomaisen nettovarallisuusaseman vielä enemmän negatiiviselle puolelle. Ylikuumenemisen merkit ovat selvästi havaittavissa, ja pohjainflaatio on häiritsevän korkea, palkkojen kasvu on selvästi kaksinumeroista, ja työttömyysaste on suhteellisen alhainen. Kustannuskilpailukykyindikaattorien odotetaan vakiintuvan, mutta rakenteelliset ongelmat ovat edelleen olemassa. Valuuttakurssi vaikuttaa olevan perustekijöiden edellyttämää tasoa korkeammalla tasolla, ja sitä hallinnoidaan edelleen tiukasti. Julkisen talouden alijäämä on ollut suuri jo useiden vuosien ajan, ja se on aiheuttanut suuren osan ylikysynnästä ja sitä seuranneista vaihtotaseen alijäämistä. Vaikka julkisen talouden alijäämän ennustetaan pienenevän, se on edelleen huomattava tänä ja ensi vuonna. Julkisen talouden alijäämän supistuminen vuonna 2022 johtui pääasiassa nimellisen BKT:n huomattavasta kasvusta, joka puolestaan perustuu pitkälti ylikuumenevaan kotimaiseen kysyntään. Riskipreemiot ja valtion lainakustannukset ovat huomattavasti korkeammat kuin pandemiaa edeltävinä vuosina. Maailmanlaajuisen likviditeettitilanteen jatkuvan kiristymisen vuoksi on tärkeää kääntää nykyiset suuntaukset. Tulevaisuudessa julkisen talouden sopeuttamisen olisi oltava ensisijainen keino saada kysyntä paremmin vastaamaan tarjontaa ja hillitä kotimaisia ja vaihtotaseen alijäämiä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien vero- ja eläkeuudistusten täysimääräinen täytäntöönpano sekä liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaisten julkisen talouden tavoitteiden noudattaminen auttaisivat huomattavasti hillitsemään nykyistä dynamiikkaa.

(13) Neuvosto antoi 3 päivänä huhtikuuta 2020 päätöksen (EU) 2020/509[13] liiallisen alijäämän olemassaolosta Romaniassa, koska Romania ei noudattanut alijäämäkriteeriä vuonna 2019. Neuvosto antoi 3 päivänä huhtikuuta 2020 myös suosituksen[14] Romanian julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi viimeistään vuonna 2022. Ottaen huomioon covid-19-pandemiaan liittyvän talouden toimeliaisuuden voimakkaan vähenemisen ja siihen liittyvän elpymistä tukevien finanssipoliittisten toimien tarpeen neuvosto antoi 18 päivänä kesäkuuta 2021 Romanialle uuden suosituksen[15] liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi vuoteen 2024 mennessä. Neuvosto suositteli 18 päivänä kesäkuuta 2021 antamassaan

12 SWD(2023) 642 final.

13 Neuvoston päätös (EU) 2020/509, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2020, liiallisen alijäämän olemassaolosta Romaniassa (EUVL L 110, 8.4.2020, s. 58).

14 Neuvoston suositus, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2020, Romanian julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi (EUVL C 116, 8.4.2020, s. 1).

15 Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, Romanian julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi (COM(2021) 304, 29.7.2021).

suosituksessa, että Romania supistaisi julkisen talouden alijäämänsä 8,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2021, 6,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja 2,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Tämä vastasi nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellistä kasvuvauhtia, joka oli 3,4 prosenttia vuonna 2021 ja 1,3 prosenttia vuonna 2022 ja joka on 0,9 prosenttia vuonna 2023 ja 0,0 prosenttia vuonna 2024. Tämä vastasi vuotuista rakenteellista sopeutusta suhteessa BKT:hen, joka on 0,7 prosenttia vuonna 2021, 1,8 prosenttia vuonna 2022, 1,7 prosenttia vuonna 2023 ja 1,5 prosenttia vuonna 2024. Suosituksessa täsmennettiin myös, että kaikki odottamattomat voitot olisi käytettävä julkisen talouden alijäämän pienentämiseen ja että Romanian olisi varmistettava kansallisen finanssipoliittisen kehyksensä täysimittainen ja tehokas soveltaminen. Neuvosto totesi myös, että keskipitkän aikavälin finanssipoliittisen strategian onnistumisen varmistamiseksi on tärkeää tukea julkisen talouden vakauttamista kattavilla uudistuksilla.

(14) Eurostatin vahvistamien tietojen[16] perusteella Romanian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2021 oli 7,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 6,2 prosenttiin vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 48,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2022 loppuun mennessä 47,3 prosenttiin. Tämä vastasi neuvoston vuodeksi 2022 suosittamaa julkisen talouden alijäämätavoitetta. Rakenteellinen sopeutus vuonna 2022 oli 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen eli paljon vähemmän kuin suositeltu 1,8 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä edellyttää huolellista analyysia, joka perustuu menojen kasvulle asetettuun vertailuarvoon. Vuonna 2022 nettomääräisten perusmenojen kasvu (ilman kertaluonteisia toimenpiteitä ja tulopuolen finanssipoliittisia toimenpiteitä) oli 14,1 prosenttia eli suurempi kuin suositeltu 1,3 prosenttia. Rakenteellisen rahoitusaseman paraneminen lähes pysähtyi vuonna 2022, vaikka julkisen talouden tulot olivat huomattavasti odotettua suuremmat reaalisen BKT:n voimakkaan kasvun, korkean inflaation ja talouskasvun suotuisan koostumuksen ansiosta. Menopuolella julkisen sektorin palkkojen sekä tavaroiden ja palvelujen ostojen osuus nimellisestä BKT:stä laski osittaisen indeksoinnin ja ostoille itse asetetun ylärajan vuoksi. Useimmat muut menoerät kasvoivat kuitenkin paljon suunniteltua nopeammin, mikä johtui osittain yllättävän korkeista inflaatioluvuista. Tämä viittaa siihen, että osa tulojen odottamattomasta kasvusta käytettiin suunniteltua suurempien menojen rahoittamiseen.

(15) Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 tällaisiin toimenpiteisiin kuuluivat sähkön ja maakaasun tariffien hintakatot sekä kotitalouksille että muille kuin kotitalousasiakkaille. Niihin kuuluivat myös pienituloisille eläkeläisille maksettavat erityismaksut, pienituloisille kotitalouksille (eläkeläiset ja opiskelijat mukaan luettuina) tarkoitetut ruokakupongit sekä polttoainetuet. Näiden toimenpiteiden kustannukset kompensoitiin osittain kotimaisten energiantuotantoyhtiöiden odottamattomista voitoista perittävillä uusilla veroilla. Komissio arvioi, että näistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet nettokustannukset olivat 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat

[16] Eurostat, Euro Indicators, 47/2023, 21.4.2023.

vaikuttaneet hieman myös Ukrainasta paenneiden tilapäisen suojelun kustannukset, joiden arvioidaan olleen 0,0–0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022.

(16) Lähentymisohjelmaan sisältyvien julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on suhteellisen varovainen vuonna 2023 ja optimistinen sen jälkeen. Hallitus ennustaa reaalisen BKT:n kasvavan 2,8 prosenttia vuonna 2023 ja 4,8 prosenttia vuonna 2024. Komission kevään 2023 talousennusteessa puolestaan reaalisen BKT:n kasvu on 3,2 prosenttia vuonna 2023 ja 3,5 prosenttia vuonna 2024. Komission huomattavasti alhaisempi kasvuennuste vuodelle 2024 kuvastaa komission näkemystä rahapolitiikan kiristämisen viivästyneestä vaikutuksesta talouteen. Se kuvastaa myös komission näkemystä, jonka mukaan Romanian talous toimii tällä hetkellä lähellä potentiaalista tasoaan tai sen yläpuolella. Tämä vaikuttaa kohtuulliselta, kun otetaan huomioon korkea ja sitkeä pohjainflaatio ja suhteellisen alhainen työttömyysaste. Tämä rajoittaa mahdollisuuksia inflaatiota kiihdyttämättömään kasvuun.

(17) Romanian hallitus ennakoi vuoden 2023 lähentymisohjelmassaan julkisen talouden alijäämän supistuvan 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023, kuten neuvosto on suosittanut, kun se vuonna 2022 oli 6,2 prosenttia. Suuri vähennys perustuu suunniteltuun menojen hillitsemiseen, mukaan lukien julkisen sektorin työntekijöiden reaalipalkkojen merkittävä lasku, sekä joihinkin tuloja lisääviin toimenpiteisiin, kuten osinkoverokannan korottamiseen, mikroyritysjärjestelmässä sovellettavan alhaisen verokannan soveltamisen edellytyksenä olevan kynnysarvon alentamiseen ja tiettyjen tuotteiden arvonlisäverokannan korottamiseen. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velka, joka oli vuoden 2022 lopussa 47,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistuu vuoden 2023 loppuun mennessä 47,1 prosenttiin.

(18) Energian hintojen nousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi toteutettujen toimenpiteiden odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Kyse on toimenpiteistä, joita on jatkettu vuodesta 2022 (sähkön ja maakaasun tariffien hintakatot, tuet pienituloisille väestöryhmille ja erityismaksut pienituloisille eläkeläisille). Näiden toimenpiteiden kustannukset kompensoidaan edelleen suurelta osin kotimaisten energiantoimittajien odottamattomista voitoista ja kaupan katteista perittävillä veroilla. Kun nämä tulot otetaan huomioon, tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat arviolta 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Useimmat toimenpiteet vuonna 2023 on kohdennettu haavoittuvimmassa asemassa oleville kotitalouksille, vaikka niillä ei täysin säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia.

(19) Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä vuonna 2023 on 4,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä on 0,3 prosenttiyksikköä suurempi suhteessa BKT:hen kuin lähentymisohjelmassa ennakoitu alijäämä, mikä johtuu pääasiassa suuremmista menoennusteista erityisesti tavaroiden ja palvelujen, sosiaalisten tulonsiirtojen ja muiden juoksevien menojen osalta. Näiden kaikkien odotetaan lähentymisohjelman mukaan kasvavan selvästi hitaammin kuin inflaatio. Komissio ennustaa myös verotulojen kasvavan hieman enemmän kuin lähentymisohjelmassa, mikä johtuu pääasiassa BKT:n nopeammasta kasvusta. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on komission kevään 2023 talousennusteessa hieman pienempi (45,6 prosenttia vuoden 2023 lopussa) kuin lähentymisohjelmassa.

(20) Komission kevään 2023 talousennusteessa vuoden 2023 julkisen sektorin alijäämä on 0,3 prosenttiyksikköä suurempi suhteessa BKT:hen kuin neuvoston suosittelema

julkisen sektorin alijäämätavoite. Rakenteellisen mukautuksen arvioidaan olevan noin 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä heijastaa julkisen sektorin reaalipalkkojen laskua ja uusien työntekijöiden palkkaamisen jäädyttämistä sekä edellä kuvattuja tulotoimenpiteitä. Mukautus on kuitenkin hieman vähemmän kuin suositeltu 1,7 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä edellyttää huolellista analyysia, joka perustuu menojen kasvulle asetettuun vertailuarvoon. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan nettomääräisten perusmenojen kasvu (ilman kertaluonteisia toimenpiteitä ja tulopuolen finanssipoliittisia toimenpiteitä) on 8,3 prosenttia vuonna 2023 eli enemmän kuin suositeltu 0,9 prosenttia. Näin ollen kaikki kolme indikaattoria viittaavat riskiin poiketa suositellusta mukautuksesta. Korkean inflaation yhteydessä julkiset menot kasvavat edelleen nopeammin kuin neuvosto suositteli 18 päivänä kesäkuuta 2021. Huolellisen analyysin perusteella on vaarana, että Romania ei noudata 18 päivänä kesäkuuta 2021 annetussa neuvoston suosituksessa vuodeksi 2023 asetettuja julkisen talouden tavoitteita.

(21) Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä laskee lähentymisohjelman mukaan 2,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä annetun neuvoston suosituksen mukaisesti. Vuodeksi 2024 suunniteltu vähennys johtuu pääasiassa menojen hillinnän jatkumisesta, ja julkisten menojen ennustetaan supistuvan 38,4 prosentista suhteessa BKT:hen 36,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velka supistuu vuoden 2024 loppuun mennessä 46,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 4,4 prosenttia vuonna 2024. Tämä on suurempi kuin lähentymisohjelmassa ennakoitu alijäämä, sillä ilmoitetut toimenpiteet eivät näytä riittävän neuvoston liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä suosittelemien finanssipoliittisten toimien toteuttamiseen. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2024 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa suurempi, 46,1 prosenttia.

(22) Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan vuoden 2024 nimellinen alijäämä on suhteessa BKT:hen 1,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin neuvoston suosittama julkisen talouden alijäämätavoite, ja rakenteellisen rahoitusaseman sopeutuksen ennustetaan olevan vain 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun suositus on 1,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä edellyttää huolellista analyysia, joka perustuu menojen kasvulle asetettuun vertailuarvoon. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan nettomääräisten perusmenojen kasvu (ilman kertaluonteisia toimenpiteitä ja tulopuolen finanssipoliittisia toimenpiteitä) on 9,5 prosenttia vuonna 2024 eli enemmän kuin suositeltu 0,0 prosenttia. Näin ollen kaikki kolme indikaattoria viittaavat riskiin poiketa suositellusta mukautuksesta. Se, että vuodelle 2024 ei ennusteta merkittäviä finanssipoliittisia toimia, johtuu osittain Romanian indeksointisääntöjen vaikutuksesta (eläkkeiden ja vähimmäispalkan vuoden 2024 indeksointikierroksella otetaan huomioon vuonna 2022 todetut korkeat inflaatioasteet). On kuitenkin huomattava, että elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy useita toimenpiteitä ja uudistuksia, jotka voisivat lisätä valtion tuloja merkittävästi jo vuonna 2024 ja auttaa saavuttamaan alijäämätavoitteen, jos ne hyväksytään ja pannaan täytäntöön ajoissa. Yleisesti ottaen huolellisen analyysin perusteella on vaarana, että Romania ei noudata 18 päivänä kesäkuuta 2021 annetussa neuvoston suosituksessa vuodeksi 2024 asetettuja julkisen talouden tavoitteita. Kun otetaan huomioon riskit siitä, että suositeltuja julkisen talouden tavoitteita ei saavuteta vuosina 2023 ja 2024, vaikuttaa siltä, että tarvitaan julkisen talouden lisätoimenpiteitä

sopeutusuran noudattamiseksi ja liiallisen alijäämän korjaamiseksi vuoteen 2024 mennessä sekä ulkoisen rahoitusaseman vahvistamiseksi.

(23) Lähentymisohjelmassa mainitaan elpymis- ja palautumissuunnitelmassa suunniteltuja uudistuksia ja investointeja, joiden odotetaan edistävän julkisen talouden kestävyyttä sekä kestävää ja osallistavaa kasvua. Näihin kuuluvat eläkejärjestelmän (sekä erityiseläkkeiden että yleisten järjestelmien) merkittävät uudistukset, kunnianhimoinen verouudistus, toimet verohallinnon vahvistamiseksi ja valtion omistamien yritysten uudistukset. Näiden uudistusten täysimittainen täytäntöönpano auttaisi saavuttamaan alijäämätavoitteet, jotka neuvosto asetti liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä.

(24) Lähentymisohjelman mukaan useimmista energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain vuonna 2025. Myös komissio olettaa, että lähes kaikki energiatukitoimenpiteet lopetetaan asteittain (0,1 %:n nettotulot suhteessa BKT:hen vuonna 2024). Tämä perustuu oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen.

(25) Lähentymisohjelmassa esitetään julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehitysura vuoteen 2026 saakka. Ohjelman mukaan julkisen talouden alijäämän on tarkoitus pysyä 2,9 prosentissa suhteessa BKT:hen vuosina 2025 ja 2026, jos reaalinen BKT kasvaa 5,0 prosenttia vuonna 2025 ja 4,6 prosenttia vuonna 2026 eli selvästi kasvupotentiaalia enemmän. Menot suhteessa BKT:hen olivat 39,8 prosenttia vuonna 2021, mutta ne supistuvat vuonna 2024 huomattavasti eli 36,9 prosenttiin ja pysyvät suunnilleen samalla tasolla vuosina 2025 ja 2026. Ohjelman mukaan julkisen talouden velka vähenee siten, että se on vuoden 2024 lopussa 46,1 prosenttia ja vuoden 2026 lopussa 45,4 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(26) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Romanian suunnitelman täytäntöönpano on käynnissä, mutta se saattaa viivästyä huomattavasti. Romania on toimittanut kaksi maksupyyntöä, jotka vastaavat 72:ta suunnitelman välitavoitetta ja tavoitetta. Ensimmäisen maksupyynnön perusteella on maksettu 2,6 miljardia euroa ilman ennakkomaksuja, ja toisen maksupyynnön arviointi on käynnissä. Suunnitelman täytäntöönpanon viivästymisriskit johtuvat julkishallinnon heikosta hallintotavasta ja rajallisista valmiuksista. Näiden ongelmien ratkaiseminen, muun muassa varmistamalla riittävät henkilöresurssit, on keskeisessä asemassa suunnitelman paremman koordinoinnin ja investointien oikea-aikaisen toteuttamisen kannalta. Lisäksi tärkeiden rakenneuudistusten loppuunsaattaminen edellyttää jatkuvaa poliittista sitoutumista ja vastuunottoa. Kun otetaan huomioon suunnitelman huomattava makrotaloudellinen ja finanssipoliittinen merkitys, toimenpiteiden oikea-aikainen ja täysimittainen täytäntöönpano olisi ratkaisevan tärkeää ulkoisten ja finanssipoliittisten haavoittuvuuksien hillitsemiseksi. Suunnitelmaa on tarkoitus tarkistaa vuonna 2023, jotta siihen voidaan sisällyttää muun muassa REPowerEU-luku. Samalla otetaan huomioon, että Romanian talouden voimakkaan elpymisen vuoksi sellaista tukea, jota ei makseta takaisin, on vähennetty. Asiasta käydään parhaillaan keskusteluja. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisäuudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Romanian strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän osalta. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemman muun talous- ja työllisyyspolitiikan

täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.

(27) Komissio hyväksyi kaikki Romanian koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022. Koheesiopolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen, taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen sekä Romanian alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.

(28) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla, Romanialla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät energiapolitiikkaan ja vihreään siirtymään.

(29) Romanialla on hiilestä irtautumiseen liittyviä haasteita, sillä maa on edelleen vahvasti riippuvainen fossiilisista polttoaineista. Fossiilisten polttoaineiden (hiili, öljy ja kaasu) osuus kasvoi hieman vuonna 2021 vuoteen 2020 verrattuna. Vuonna 2021 se oli 72 prosenttia, kun taas uusiutuvien energialähteiden osuus oli vain noin 20 prosenttia. Romania on EU:n toiseksi suurin kaasuntuottaja, joka palvelee pääasiassa kotimarkkinoita. Keskittymällä uusiutuvien energialähteiden tehokkaaseen käyttöönottoon, huomattavasti energiatehokkaampaan asuntosektoriin ja uusien teknologioiden käyttöön teollisuudessa Romania voisi saavuttaa 55-valmiuspaketissa vuodeksi 2030 asetetut EU:n ja kansalliset energia- ja ilmastotavoitteet. Maakaasun kulutus väheni Romaniassa 20 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä ylittää 15 prosentin vähennystavoitteen. Romania voi toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä kaasun kysynnän vähentämiseksi 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka[17].

(30) Verkkokapasiteetin lisääminen on välttämätöntä fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämiseksi ja puhtaaseen energiaan siirtymisen nopeuttamiseksi. Kivihiili- ja ligniittivoimakapasiteetin käytöstä poistaminen, joka on tarkoitus saada päätökseen Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisesti vuoteen 2032 mennessä, olisi korvattava uusiutuvilla energialähteillä. Nykyiset sähkönsiirto- ja jakeluverkot kuitenkin rajoittavat uusiutuvien energialähteiden kapasiteetin käyttöönottoa. Verkon pullonkaulat estävät uusiutuvan energian käyttöönottoa. Investointeja tarvitaan nykyisten verkkojen parantamiseksi ja digitalisoimiseksi, jotta voidaan integroida uusiutuvista lähteistä peräisin oleva uusi tuotanto ja lisätä yhteenliitäntäkapasiteettia naapurijäsenvaltioiden kanssa ilmastotavoitteiden mukaisesti. Riittävä ja kehittynyt integroitu järjestelmäsuunnittelu edellyttäisi verkon päivityksiä ja laajentamista (sekä siirto- että jakelutasolla), jotta kysyntä- ja joustavuustarpeisiin voidaan vastata. Lisäksi yksinkertaistamalla ydinkehittämisalueiden nimeämistä ja virtaviivaistamalla edelleen niihin liittyviä menettelyjä, mukaan lukien yksinkertaistamalla pienikapasiteettisten uusiutuvan energian laitosten (kuten aurinkosähköpaneelien) käyttöönottoa rakennuksissa, parannettaisiin nykytilannetta, jossa on suhteellisen helppo saada lupa uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten asentamiseen mutta haastavampaa saada tarvittavat luvat kyseisten laitosten liittämiseksi verkkoon.

(31) Rakennusalalla tiukemmat kansalliset tavoitteet vuodeksi 2030 edellyttäisivät lisärahoitusta maan rakennuskannalle. Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan on tarkoitus kunnostaa julkisia rakennuksia 2,4 miljoonaa neliömetriä ja

[17] Neuvoston asetus (EU) 2022/1369 ja neuvoston asetus (EU) 2023/706.

asuinrakennuksia 4,4 miljoonaa neliömetriä. Koheesiopolitiikassa on varattu varoja yhteensä 1,6 miljoonan neliömetrin kunnostamiseen sekä julkisissa että asuinrakennuksissa. Rahoituksen ja tietojen heikko saatavuus energiaremontteja ja uusiutuvan energian laitoksia varten haittaa kuitenkin vakavasti lisäparannuksia. Erityisesti kotitalouksien ja pienten yritysten paremmat mahdollisuudet saada rahoitusta energiatehokkuuden parantamiseen auttaisivat merkittävästi vähentämään Romanian riippuvuutta fossiilisista polttoaineista siten, että samalla torjutaan energiaköyhyyttä. Lisäksi alue- ja paikallisviranomaiset voisivat antaa lisätietoa siitä, miten energiaremontteihin tarkoitettuja varoja voi saada ja millaisia pieniä uusiutuvan energian laitoksia rakennuksiin ja kotitalouksiin voitaisiin asentaa.

(32) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollateknologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleenkoulutustoimenpiteet, joita tuetaan tehokkaalla aktiivisella työmarkkinapolitiikalla, ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleenkohdentamisen edistämisessä. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä eniten vaikuttaa. Vuonna 2022 Romaniassa raportoitiin työvoimapulasta useissa ammateissa, joissa tarvitaan vihreän siirtymän edellyttämää erityisosaamista tai -asiantuntemusta. Näitä olivat muun muassa eristäjät, rakennusinsinöörit ja rakennustoiminnan tuotantojohtajat.

(33) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 lähentymisohjelman komission tekemän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto[18] ilmenee jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(34) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2023 lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1. Suosituksessa 1 mainituilla politiikoilla autetaan puuttumaan haavoittuvuuksiin, jotka liittyvät maksutaseeseen ja joita aiheuttavat suuret julkisen talouden alijäämät, sekä uudelleen esiin tulleisiin kilpailukykyongelmiin. Suositukset 2 ja 3 edistävät osaltaan suosituksen 1 käsittelyä,

SUOSITTAA, että Romania toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. harjoittaa neuvoston 18 päivänä kesäkuuta 2021 antaman suosituksen mukaista finanssipolitiikkaa julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi Romaniassa vuoteen 2024 mennessä ja maan ulkoisen rahoitusaseman vahvistamiseksi;

   purkaa voimassa olevat energiatukitoimenpiteet vuoden 2023 loppuun mennessä ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen; jos energian hintojen uusi kallistuminen edellyttää tukitoimenpiteitä, varmistaa, että toimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;

[18] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;

vuoden 2024 jälkeen noudattaa edelleen asteittaiseen ja kestävään vakauttamiseen tähtäävää julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategiaa yhdistettynä investointeihin ja uudistuksiin, joilla edistetään voimakkaampaa kestävää kasvua, jotta saavutetaan maltillinen julkisen talouden keskipitkän aikavälin rahoitusasema;

2. varmistaa tehokkaan hallinnon ja vahvistaa hallinnollisia valmiuksia, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman nopeaa ja vakaata täytäntöönpanoa voidaan jatkaa; viimeistelee pikaisesti REPowerEU-luvun, jotta sen täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti; jatkaa koheesiopolitiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;

3. vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja nopeuttaa puhtaaseen energiaan siirtymistä erityisesti ottamalla uusiutuvia energialähteitä nopeammin käyttöön ja parantamalla verkkokapasiteettia, jotta uusi kapasiteetti voi toimia markkinoilla; lisää energiatehokkuutta ja toteuttaa kunnianhimoisempia rakennusten kunnostustoimia muun muassa parantamalla tiedonsaantia ja kestävien rahoitusvaihtoehtojen saatavuutta; lisää panostusta politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen tuottaminen ja hankkiminen.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja